

Vergaderjaar 2021–2022

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 958

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 januari 2022

In de brief aan uw Kamer¹ van 25 november 2021 heeft mijn voorganger toegezegd om uw Kamer te informeren zodra de externe toets op het plan van aanpak van ProRail omtrent de capaciteitstekorten bij de verkeersleiding is afgerond. ProRail heeft recent de notitie van Boston Consulting Group (BCG) met daarin de uitkomsten van de externe toets aangeboden, alsmede een begeleidende brief met een reflectie van ProRail hierop. Beide stukken treft u als bijlage bij deze brief aan². Door middel van de externe toets heeft ProRail haar plan van aanpak verbeterd om zo het risico op treinvuurtijd verder te beperken. In deze brief ga ik hier nader op in. Tevens geef ik door middel van deze brief invulling aan de motie van de leden Amhaouch en Boulakjar³.

Uitkomsten van de externe toets

In het bijgevoegde memo deelt BCG haar reflecties op het plan van aanpak, de daarbij horende veranderaanpak en geeft zij een prognose af met betrekking tot de capaciteit bij de verkeersleiding. BCG concludeert dat ProRail op de korte termijn aan de juiste maatregelen werkt en dat het plan met een aantal aanscherpingen ook alle relevante acties voor de middellange-termijn bevat. Om tot deze conclusie te komen heeft BCG eerst de grondoorzaken geïnventariseerd, waarna ze heeft vastgesteld dat de maatregelen uit het plan van aanpak van ProRail hier goed op ingrijpen. Tevens is door BCG gekeken of er nog additionele maatregelen te nemen zijn.

ProRail herkent de conclusies van BCG over de maatregelen die genomen zijn en de aanscherpingen die te maken zijn. ProRail heeft daarom samen met BCG een aantal maatregelen uit het plan van aanpak aangepast. Deze

¹ Kamerstuk 29 984, nr. 948

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Kamerstuk 35 925 XII, nr. 57

maatregelen zijn bijvoorbeeld het potentieel verkorten van de opleiding en uitbreiding van de opleidingscapaciteit, de prognoses van de personeelsplanning regelmatig en onafhankelijk laten analyseren en het wenkend perspectief te geven om de functie treindienstleider interessant te houden. Dit laatste door onder andere pilots met digitalisering binnen de verkeersleiding op te starten. Ook zijn een aantal lopende maatregelen (die los van het plan van aanpak en de daarbij horende taskforce gestart waren) toegevoegd om de focus en overzicht te houden zoals het ondersteunen van het operationeel management door o.a. trainingsprogramma's, het standaardiseren van de bedrijfsvoering door o.a. een duidelijke verantwoordingscyclus, het vergroten van de flexibiliteit, voorspelbaarheid en haalbaarheid van de operationele planning, en vrijwillig meer werken (het aanbieden van uitbreiding van contracturen, mits de veiligheid niet in het geding komt). Over de verdere uitwerking van de aangepaste en aangescherpte maatregelen informeert ProRail mij in het eerste kwartaal van 2022 nader. Ondertussen houd ik scherp in de gaten welke resultaten behaald zijn en met welke ontwikkelingen ProRail te maken heeft. Ik zal uw Kamer opnieuw informeren, zodra ik de nadere uitwerking van ProRail heb ontvangen.

BCG verwacht dat, ondanks een succesvolle implementatie van de maatregelen uit het plan van aanpak die nu in gang gezet zijn, de situatie in algemene zin in de eerste helft van 2022 op een aantal posten kwetsbaar blijft. Op landelijk niveau blijft de situatie in de zomer van 2022 en 2023 kwetsbaar in verband met zomerverlof. Kwetsbaar betekent dat er alleen ruimte is voor noodzakelijke diensten, en niet voor onder andere vakonderhoud (het op peil houden van kennis). In het geval van hoog verzuim kan dit betekenen dat een werkplek niet bezet kan worden en de treinen op een bepaald baanvak niet kunnen rijden. De prognose van BCG laat zien dat er tot en met 2023 risico blijft op treinuitval en dat daarna het totaal inzetbare verkeersleiders – door de invoering van de maatregelen uit het plan van aanpak – weer voldoende lijkt te zijn om alle reguliere taken en werkzaamheden uit te voeren. Dit sluit aan bij het eerdere signaal dat mijn voorganger aan uw Kamer heeft gegeven. Na 2023 blijven op een aantal specifieke posten aanvullende maatregelen nodig, maar dit brengt naar verwachting geen risico voor treinuitval met zich mee. Bij bovenstaande analyse moet in ogenschouw genomen worden dat de steeds veranderende situatie met betrekking tot corona(besmettingen), quarantaineregels/richtlijnen en daaraan gerelateerd verzuim tot aanvullende bezettingsrisico's bij de verkeersleiders kan leiden. Net zoals bij andere sectoren zorgt het in quarantaine gaan van medewerkers voor uitdagingen in de bezetting. Deze veranderende situatie maakt het niet mogelijk om precies te bepalen wat de impact hiervan gaat zijn, maar ProRail houdt het nauwlettend in de gaten.

Het perspectief dat de capaciteitsproblematiek bij de verkeersleiding nog tot en met 2023 risico's op treinuitval kan geven, stelt ProRail voor het complexe vraagstuk om additionele maatregelen te nemen. De additionele maatregelen die BCG identificeert, hebben significante uitvoeringsrisico's. Deze risico's brengen wezenlijke discussie over de haalbaarheid en wenselijkheid met zich mee. BCG ziet twee additionele maatregelen die mogelijk een verschil kunnen maken: verdere (tijdelijke) versnelling en uitbreiding van de opleiding en/of het anders organiseren van het werk om zo diensten uit te sparen. De uitvoeringsrisico's hierbij betreffen onder andere interne uitvoerbaarheid, afhankelijkheid van externe bedrijven en acceptatie van maatregelen door medewerkers. ProRail heeft mij gemeld dat zij deze potentiële maatregelen zorgvuldig gaat afwegen. Ik zal de uitkomst hiervan meenemen als ik uw Kamer, zoals eerder in deze brief aangegeven, informeer over de uitwerking van de aangepaste en toegevoegde maatregelen. In de tussentijd blijf ik in gesprek met ProRail

over de ontwikkelingen en de maatregelen die zij hebben genomen. Ik volg de resultaten van de maatregelen op de voet en ik laat ProRail mij hier regelmatig over informeren.

Ik ben me bewust van het ongemak dat treinuitval oplevert bij reizigers. Het plan van aanpak van ProRail inclusief de externe toets geeft mij het vertrouwen dat ProRail alles op alles zet om ervoor te zorgen dat treinuitval wordt voorkomen.

Daarbij constateer ik dat een verdere toename van het aantal coronagevallen onzekerheden met zich meebrengt. Graag wil ik daarom nogmaals mijn waardering uitspreken voor het werk dat de verkeerleiders verzetten en het belang van hun werk onderstrepen.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen